

Ένας ήρωας των Βαλκανικών Πολέμων

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Στις 26 Οκτωβρίου γιορτάζουμε την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης και μαζί μ' αυτήν όλης της Μακεδονίας μας από τον τουρκικό ζυγό 500 χρόνων περίπου. Το αποτέλεσμα αυτό ήταν το επιστέγασμα της νικηφόρας κατάληξης του 1ου βαλκανικού πολέμου εναντίον των Τούρκων, το 1912. Επειδή όμως οι Βούλγαροι συνέχιζαν να έχουν εδαφικές βλέψεις και απαιτήσεις, ακολούθησε ο 2ος βαλκανικός πόλεμος, το 1913. Σ' αυτούς τους Βαλκανικούς Πολέμους βρέθηκε κι ο παπα-Γιώργης, ο ήρωας της ιστορίας μας.

Από το μέρος που ήμασταν στρατοπεδεμένοι βλέπαμε πάνω στην κορυφή του λόφου ξαπλωμένα εννιά παλικάρια μας σε διάφορες στάσεις· ο ένας μπρούμυτα, ο άλλος ανάσκελα, κάποιος άλλος στηριζόταν στον κορμό δέντρου. Όλοι με την παγερή ακαμψία του θανάτου έμεναν εκεί πάνω δυο μέρες άθαφτοι. Το δειλινό βλέπαμε αμέτρητα κοράκια να πετούν ολόγυρα μ' επιμονή και μ' όλες τις σφαίρες που σφύριζαν και μ' όλον τον θόρυβο της μάχης. Είχαν σκοτωθεί και οι εννιά στην πεισματάρικη συμπλοκή, που είχε γίνει στον λόφο δυο μέρες πριν. Από τότε ο λόγος εκείνος δε μπορούσε να κρατηθεί ούτε από μας ούτε από τους εχθρούς· κι ους στη γυμνή βραχώδικη κορυφή

είχαμε θάψει με τις ευχές της εκκλησίας. Μόνο εκείνους τους εννιά δεν προλάβαμε να θάψουμε. Τρεις φορές επιχειρήσαμε να τους σύρουμε κάτω από τον λόφο και την αυταπάρνησή μας την πληρώσαμε ακριβά. Οι εννιά είχαν γίνει δώδεκα!

Κι όμως, πρέπει να θαφτούν! «Εγώ δεν τους αφήνω να τους φάνε τα όρνια», ακούστηκε η φωνή του διοικητή. *«Να θαφτούν εκεί πάνω, να θαφτούν επί τόπου. Να πάει εκεί κι ο παπάς».*

Να πάει εκεί κι ο παπάς! Ο αγαθός παπα-Γιώργης, από απλός και ειρηνικός εφημέριος ενός χωριού της Ρούμελης, βρέθηκε ένα πρωί ιερέας ευζωνικού τάγματος, από ενθουσιασμό μεγάλο αλλά και από κάτι άλλο ακόμα. Οι περισσότεροι από το τάγμα ήταν πατριώτες του. Τους γνώριζε με τα ονόματά τους. Ήξερε τις μητέρες, τις γυναίκες τους, τις αδελφές τους. Και όλες αυτές τον είχαν παρακινήσει να δεχτεί και τον είχαν παρακαλέσει να πάει μαζί με τα παιδιά· να τα προστατέψει από κάθε κίνδυνο με τη δύναμη της πίστης.

Δέκα μήνες και στους δύο βαλκανικούς πολέμους, με τους Τούρκους και με τους Βούλγαρους, ακολουθούσε το τάγμα. Συνήθισε στις στερήσεις, με όλα τα πενήντα χρόνια του, στις κακουχίες, στην πείνα, στο κρύο και στις βροχές, τυλιγμένος με μια κάπα μέσα στο αντίσκηνο.

Σε δυο πράματα δεν μπορούσε ποτέ να

συνηθίσει. Το ένα ήταν να κρατά τα δάκρυά του και μian ανατριχίλα, όταν τον καλούσαν να διαβάσει τις ευχές στους νεκρούς, επάνω από τον λάκκο που είχαν βάλει μέσα τους σκοτωμένους· και γι' αυτούς έγραφε την ίδια νύχτα στην παπαδιά του το συνηθισμένο και ταχτικό: «Να πεις με τρόπο στη γυναίκα του τάδε ότι πάει αυτός! Και στη μάνα του δείνα πως δε θα τον ξαναδεί».

Το άλλο, το πιο σπουδαίο. Δεν μπορούσε να συνηθίσει το σφύριγμα της σφαίρας με την ιδέα του στιγμιαίου θανάτου. Έτρεμε ολόκληρος όταν άκουγε τις σφαίρες να σφυρίζουν.

«Να πάει εκεί κι ο παπάς», ξαναείπε ο ταγματάρχης.

Πολύ πριν βγει ο ήλιος, ξεκίνησαν οι άντρες της αγγαρείας, ο καθένας μ' ένα φτυάρι και μια σκαπάνη στον ώμο· διάβηκαν κάτω τη δασωμένη χαράδρα βαδίζοντας αριά, ο ένας πίσω από τον άλλο και πλησίασαν τα πλάγια του φοβερού λόφου. Τελευταίος ακολουθούσε, μ' ένα μικρό σκούφο μαύρο με το στρατιωτικό στέμμα, χωρίς κάπα, με τα ξεθωριασμένα και σκισμένα ράσα, ο παπάς, κρατώντας στο ένα χέρι τον σταυρό και στο άλλο διπλωμένο στη μασχάλη το πετραχήλι του.

Όπως κάθε πρωί, πυκνή καταχνιά σκέπαζε ακόμη την κορυφή του λόφου. Όλοι τάχυναν το βήμα για να επωφεληθούν. Βάδιζαν στην αρχή όρθιοι. Σε λίγο ο πρώτος γονάτισε· τον μιμήθηκαν αμέσως και οι άλλοι καθώς και ο παπάς.

Σαν έφτασαν τέλος στο μικρό ίσιωμα που σχηματιζόταν στην κορυφή, έπεσαν άλλοι μπρούμυτα κι άλλοι στα πλάγια και σιγά-σιγά σέρνονταν με τα χέρια και με τα γόνατα, πλησίασαν τους νεκρούς και τους έσερναν έναν-έναν πίσω από έναν

βράχο, που μπορούσε να τους προφυλάξει. Εκεί μαζεμένοι άρχισαν να σκάβουν, μερικοί πλαγιασμένοι, άλλοι μπρούμυτα, ο καθένας όπως μπορούσε, στο μάκρος του βράχου, τον λάκκο που έμελλε να δεχτεί τα κορμιά των συντρόφων τους.

Η ομίχλη είχε αραιώσει λίγο και άρχισε να φαίνεται ένας ήλιος κατακόκκινος, που τη στιγμή εκείνη πρόβαλε στον ορίζοντα. Πότε-πότε σφύριζε και καμιά σφαίρα και τους έκανε να σκύβουν ακόμη περισσότερο.

Αφού τοποθέτησαν στο βάθος του λάκκου τους νεκρούς, πριν τους σκεπάσουν με χώμα, φώναξαν του παπά:

δική σου.

Σέρνοντας κι αυτός πλησίασε με μύριες

προφυλάξεις στο χείλος του λάκκου. Εκεί στάθηκε λίγο σαν να σκεφτόταν κάτι, σαν να δίσταζε. Ξεδίπλωσε το πετραχήλι του, που δυο τρεις φορές του έπεσε από τα τρεμουλιαστά χέρια του. Επιτέλους το φόρεσε. Οι άλλοι έκαναν το σημείο του σταυρού. Πάντοτε κρυμμένοι πίσω από την προεξοχή του βράχου.

Έξαφνα διακρίναμε ένα μαύρο ράσο να σηκώνεται όρθιο και με το χρυσό πετραχήλι να λαμποκοπά στις αχτίδες του ήλιου, που είχε σκορπίσει την καταχνιά. Τη στιγμή εκείνη άρχισαν οι εχθροί γενικό πυρ. Απαντήσαμε και μεις. Τα βόλια σφύριζαν. Οι οβίδες σκόρπιζαν παντού τον θάνατο.

– Κάθισε κάτω, παπά, θα μας δουν, φώναξαν οι άλλοι.

Αλλ' αυτός φαινόταν σα να μην ήταν από τον κόσμο τούτον κείνη την ώρα. Αναστήλωσε περισσότερο το σώμα του, σήκωσε όσο μπορούσε ψηλά με το δεξί του χέρι τον σταυρό και η κατάσπρη γενειάδα του άρχισε να κουνιέται, σημειώνοντας από μακριά τα λόγια και τις ευχές της Εκκλησίας, που έβγαιναν από το στόμα του

αργά-αργά, όπως όταν βρισκόταν στο κοιμητήριο του χωριού του.

Σαν έθαψαν τους νεκρούς οι άντρες της αγγαρείας, κατέβηκαν γρήγορα κάτω στη χαράδρα. Ο ιερέας όμως ατάραχος, αναστηλωμένος, εξακολουθούσε να μένει στη στάση εκείνη, ώσπου η τελευταία λέξη της ακολουθίας των νεκρών βγήκε από το στόμα του· και αφού τελείωσε, έκαμε το σημείο του σταυρού, δίπλωσε το πετραχήλι του, το έβαλε κάτω από τη μασχάλη του και αργά-αργά και με βήμα σταθερό κατέβηκε από τον λόφο πάντα όρθιος, ρίχνοντας κάπου-κάπου ήσυχο βλέμμα στις εχθρικές θέσεις, ώσπου έφθασε κάτω στη χαράδρα.

Το βράδυ, όταν πήγα να του πω τον θαυμασμό μου, τον βρήκα να κάθεται σταυροπόδι στο αντίσκηνό του και να γράφει το συνηθισμένο γράμμα στην παπαδιά: *«Να πεις με τρόπο στη γυναίκα του τάδε πως πάει αυτός· και στη μάνα του δείνα πως δε θα τον ξαναδεί»*.

(Από το Αναγνωστικό της Στ' Δημοτικού του 1927 «Βασανισμένα και δοξασμένα χρόνια»)

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%papa_Giorgis%